

[Valdemar Sørensen.]

er det vel noget af begge Dele, men snarest er det dog et Trekammerssystem, bygget op som en af de moderne i Værelses Lejligheder med Den forenede Rigsdag i Hovedrummet og Folketing og Rigsting i de to tilliggende Kamre. Om Ordningen skal jeg ellers ikke sige noget, og dette kun for Klarhedens Skyld.

Men saa kommer Rigstingets Sammensætning: Halvdelen af Tinget skal vælges af de politiske Organisationer, paa Lister, som Vælgerne ganske vist faar at se før Rigsdagsvalget, men paa hvilke de ikke kan øve den ringeste Indflydelse, hvis de vil stemme efter de Linier eller Hensigter, hvormed der er opstillet Kandidater ude i Kredsene. Hvis en Vælger ikke kan lide sit Partis Rigstingsliste, kan han kun vise det ved ikke at stemme paa Rigsdagskandidaterne ude i Kredsen. Eller omvendt: hvis han kan lide Rigstingslisten og ikke Kandidaten, kommer han ogsaa i uopløselig Strid med sig selv ved Afstemningen. Jeg gør opmærksom paa dette almindelige, saglige Punkt i Lovforslagets Opbygning.

Dernæst er der de andre Følger af, at Halvdelen af Rigstingets Medlemmer vælges af Partiorganisationerne. Nu foreligger der i Tilknytning til Grundlovsforslaget et Valglovsforslag, som omhyggeligt angiver Rammerne for og Maaden, hvorpaa man vælger Medlemmer til Rigsdagen, omgiver det med al mulig Tryghed, saaledes at Vælgerne har den fulde Kontrol med Valgmaskineriet, blot ikke med disse 34 Rigstingsmedlemmer; dem vælger Organisationerne, og Afgørelsen af Spørgsmaalet om den Maade, hvorpaa de opstilles eller vælges eller udtages, ligger i Hænderne paa Partiorganisationer, hvis Vedtægter for saadanne Ting vi ikke kender og ikke kan kende. Skulde det hænde her i Landet, at der opstod et Parti med autoritære Tilbøjeligheder, eller at et af de nuværende Partier udviklede sig i den Retning, er der i Grundlovsforslaget ikke noget som helst i Vejen for, at en Fører for et saadant Parti selvstændig, ene udnævner Medlemmer til den danske Rigsdag. Det er en Konsekvens af selve Lovforslaget, som jeg synes man skulde se paa i en Tid, da man netop har Tanken henvendt paa den Slags ideologiske Bevægelser og deres Muligheder her i Landet i Fremtiden.

Men endelig er disse Mennesker altsaa valgt, og man kan vel tænke sig, at Partiorganisationerne ved Valget vil være paavirket af Hensynet til de stærkeste Kræfter. Jeg skal nævne et Eksempel paa saadanne Kræfter, Organisationerne her i Landet. Enhver

af os kender og ved af Erfaring — navnlig naar man er Medlem af denne Rigsdag —, at allerede i lang Tid har Organisationerne virket som et praktisk Led i den danske Forfatning. Naar man nu faar en saadan Maade at udvælge Rigstingets Medlemmer paa, vil det altsaa sige, at gennem Partiorganisationerne kan andre Organisationer, Erhvervsorganisationer, sociale, kulturelle og andre, skaffe sig Rigsdagsmedlemmer smertefrit uden om Vælgerne, og at de stærkeste Kræfter vil sejre i Udviklingens Løb, er jeg ubetinget paa det rene med. Hvorledes nu dette Rigsting bliver eller ikke bliver for Halvdelens Vedkommende, er det klart, at udvikler det sig i Retning af, at man f. Eks. vælger erhvervsmæssigt betonedede Rigstingsmedlemmer gennem Partierne, vil der kun være et kort og helt uundgaaeligt Skridt til, at ogsaa de 34, der skal vælges af de folkevalgte Rigsdagsmedlemmer, udtages efter samme Retningslinier, ganske simpelt fordi Inertiens Lov fører i den Retning. Og saa har man det, man vilde undgaa, et Erhvervsting, paa en helt anden Maade end i andre Stater, hvor det korporative System er herskende; der er det korporative System ikke medvirkende i selve Lovgivningen, det er et konsultativt System, der sidder en Cæsar oven paa det.

Her fører man selve det korporative System, som navnlig det ærede Medlem Hr. Christmas Møller taler saa meget om i Betænkningen, direkte ind midt i Grundloven. Jeg kan ikke se andet, end at ganske logisk fører denne Ordning, man her har valgt, saaledes som jeg har sagt, ud i noget, som man fra mange Sider i Befolkningen er stærkt interesseret i at bekæmpe.

Vil man saa til sidst spørge, hvordan man da skulde undgaa dette og maaske alligevel beholde en Ordning, som — det indrømmer jeg — har mange praktiske Sider, vil jeg sige, at der er en simpel Maade at ordne det paa, som vil tilfredsstille ethvert Krav i saa Henseende, nemlig at opstille den simple Sætning og gennemføre den i Grundloven, at ingen kan sidde i den danske Rigsdag undtagen paa Vælgerens direkte Mandat. Gør man det, er der ikke noget i Vejen.

Hartvig Frisch: Maatte jeg lige til at begynde med vende mig mod den sidste ærede Taler, som jeg synes opstillede en Del Vanskeligheder og Problemer, som er rent Skinvanskeligheder og Skinproblemer. Det ærede Medlem mente, at Vælgerne ved deres Afstemning vilde være bundne og komme ud i uløselige Konflikter. Men naar man